ostatně nečiní ještě vědce: nýbrž to, jak literaturu prožil a dovedl uvésti v systém, a jak své vlastní myšlenky dovede uplatniti. V německých knihách vědeckých bývá často každá věta doložena citátem jiného díla. A knihy anglické a francouzské? Jak málo citací, a jak bystré postřehy věcí! Jistě že jen přehlédnutím slavný družstevník francouzský, profesor na Sorbonně Charles Gide, byl prohlášen za Angličana (str. 58), a věc ta nepadá na váhu, než mám za to, že jest škoda, že autor v této, jinak velice pěkné, knížce nedal více proniknouti své individualitě. Než i tak dlužno vítati tento počin, neboť právní úpravu obecního podnikání, resp. jeho právnická specifikace jest pro praxi i vědu velice potřebná, zvláště v našich zemích, kde bude tento obor komunální politiky hráti značnou úlohu i v budoucnosti. A možno říci, že autor k tomuto cíli velice přispěl ujasněním názorů. Dr. Karel Novák.

Die Handelsverträge der Tschechoslowakischen Republik od dra Josefa Waltera, konsulenta obchodní a živnostenské komory v Liberci, nákladem firmy Gebrüder Stiepel Ges. m. b. H., Liberec, 1924. I. díl. 218 str. Dílo má za účel poskytnouti hospodářským kruhům nepostrádatelnou pomůcku. V předmluvě adresuje autor knihu jak praktikům tak theoretikům a naznačeným směrem vykládá ve všeobecné části vývoj obchodní politiky v našem státě. Mentorovsky rozčleňuje jednotlivé fáse našich obchodních vztahů k cizině, nezapomíná definovati význačnější termíny, osvětliti jich význam. Válkou přetrhány byly obchodní vztahy a v nových státech nepozbyly působnosti jedině smlouvy staré monarchie s některými neutrálními státy jako se Švýcarskem.

Pilířem pro další vývoj naší obchodní politiky byl samostatný celní tarif z r. 1919. První ujednání naší vlády s cizinou na obchodopolitickém poli mířila k výměně zboží. Autor poukazuje na stanovisko vlády, jež přikázala administrativně úpravu dovozu a vývozu a neuveřejnila tudíž kontingentních smluv ve sbírce zákonů. Rozhodoval tu vlastně úřad dle volného uvážení.

Dále vyznačeny jsou jednotlivé tendence naší obchodní politiky. Nejprve snažili se naši hospodáři získati z ciziny materiály nutné pro tuzemskou spotřebu, později však vzrůstala snaha čeliti dovozu z jiných zemí. Znázorněna jest též nepřímá závislost povolujícího řízení na ochraně celní, kteráž vstupuje v popředí, jak uvolňují se zákazy dovozní a vývozní. Spisovatel rozřaďuje také výstižně obchodní smlouvy dle jich významu. Prvotní smlouvy obnovují smluvní stav z doby monarchie, k nim později přistupují smlouvy provisorní a konečně ujednali jsme již vlastní obchodní smlouvy dob předválečných a to s Rakouskem, Italií, Francií a Polskem. Při naskycování formy obchodních smluv poukazuje se na smlouvu s Francií z loňského roku — jedinou, jež určuje zvláštní celní sazby. Také doložce největších výhod věnována jest náležitá pozornost. Zmocňovací zákony z r. 1919 a 1923 přímo naznačují, že prozatímní obchodní vztahy mají býti upraveny na zásadě výhodnostní. Autor dává také — sice velmi zdrželivě — prozářiti své idei, že naše obchodní politika má zakotviti tam, kam směřovala před válkou, navázati své vztahy k nástupnickým státům, zejména zajistiti průmyslu přednostní místo na rakouských trzích zvláště celními výhodami.

Z uvedeného důvodu vytýká naší vládě, že příliš uzavírala hranice a ztratili jsme prý odbytiště v nástupnických státech, což prý nemůže býti nahraženo orientací k západu — spisovatel uznává však sám, že nemohlo dojíti k úmluvám o celních tarifech se sousedními státy hlavně pro jich neurovnané valutní poměry.

Poznovu při otázce reciprocity naráží na smlouvu s Francií a také se Španělskem — prý nevybudovanou na úplné vzájemnosti, správně poukazuje však také na úskalí, jež hrozí nám ze smlouvy rakousko-německé o největších výhodách a radí k dohodě s Německem o vzdání se téhož celních výhod ujednaných mezi námi a Rakouskem. Ku konci

zdůrazňuje autor zásadu přiměřené ochrany, by nezapomnělo se při mezinárodních dohodách na cenné kompensace.

Po té citovány jsou zákonné normy, o něž opírají se obchodní smlouvy a to po stránce formální: ústavní listina a zmocňovací zákony o prozatímní úpravě obchodních styků s cizinou a po stránce materielní: mírové smlouvy a následující jednotlivé obchodní smlouvy, uzavřené do 1. prosince 1923.

Dílo velmi slibné postrádalo by snad jen komentujících poznámek, poukazů a vysvětlivek k jednotlivým místům. Snad ve II. díle nalezneme vedle geografického rozdělení pro praktiky vítané rozčlenění věcné, aby dle oborů, dle předmětů obchodních smluv a dle druhů zboží vyznačena byla úprava ke všem státům — třebas ve formě složitějších rejstříků. Dr. Fr.

V. Dundr, A. Hampl: Kolektivní smlouvy pracovní, publikace Sociálnho ústavu č. 9., nákladem téhož ústavu, v Praze 1924, 8⁰, 42 stran s přijojenými tabulkami, cena nen udána.

Knížka tato sleduje nejprve historický vývoj kolektivních smluv, vymezuje pojem smlouvy této a pojednává o obsahu jejím. V další své části podává přehled kolektivních smluv, sjednaných v létech 1919—1922 v Československu, všímá si podrobně některých důležitých ustanovení smluv těchto a vymezuje, kdo a jak četně jest jejich kontrahentem. Ku konci líčí nynější právní stav na poli tomto a požadavky, kterým má býti vyhověno úpravou zákona.

Ku konci dílka připojeny jsou tabulky, které podávají přehled o tom, kolik a kdy bylo uzavřeno kolektivních smluv, s kolika zaměstnanci a v kterém průmyslovém oboru.

Dílko toto bylo poctěno akcesitem v soutěži o cenu, vypsanou v r. 1923 »Sociálním ústavem Československé republiky« a podává instinktivní informaci o kolektivních smlouvách všem, kdož se zajímají o tuto část sociální politiky. Dr. Jindřich.

Dr. Václav Dusil: Českoslov. právo spolkové. (Knihovna naučných spisů Aventina sv. I., Praha 1924). Systematický výklad československého práva spolkového naráží na celou řadu obtíží. Jednou z nich jest rozsáhlost látky, neboť do širého pojmu »Spolku« patří různé zjevy společenského a hospodářského života, jichž právní úprava jest zcela odlišná. Jinou překážkou jest dosavadní rozeklanost československého právního řádu (normy převzaté z právního řádu býv. Rakouska a býv. Uherska i normy již původně československé). Proto autor omezuje si látku na zpracování úpravy spolků dle zák. z 15. listopadu 1867 č. 134 r. z., za to však probírá také býv. právo uherské (min. nař. z 29. dubna 1873 č. 1394 pres. B. M., a ze dne 2. května 1875 č. 1508 B. M.), platné dosud na Slovensku a Podkarpatske Rusi. Poněvadž spisovatel přihlíží k rakouské i československé judikatuře ve věcech spolkových a tím vhodně doplňuje svůj systematický výklad, bude kniha jistě hledanou příručkou pro spolkový život. V systematickém zpracování autorově osvětluje se zcela zřejmě naléhavá potřeba nejen unifikace, nýbrž i liberalisace příští právní úpravy spolkového práva. —l K—

Dr. Antonín Pařízek: Řád o zbavení svéprávnosti. S dodatky. — Mladá Boleslav 1924. — Vydáno s podporou ministerstva spravedlnosti. 32⁰. — Str. 205. — Kč. 24·—. — Tuto knihu možno bez výhrady doporučiti. Řád o zbavení svéprávnosti byl vydán v létech válečných a tím se vysvětluje, že tato materie jest poměrně málo vědecky zpracována, a v české literatuře vůbec ještě ne. Autor nedrží se překladu v říšském zákoníku, nýbrž počíná si v českém převodu samostatně. Na mnoha místech podařil se mu pěkný český překlad, než mám za to, že není vhodno překládati slovo: Beistand (§ 1, od. 2. řádu a j.) výrazem: zastance. Výraz podpůrce se již vžil, třebas slovo není nejlepší, a je jisto, že ražení nového nezvyklého slova zavádí zmatek do mluvy právnické,